

Hermanis Paukšs

ZIUTIŅA
(viencēliens)

Darbojas:

MIĶELIS
LIDIJA
SKAIDRĪTE
ANŽELIKA
ELVIJA
ZIUTIŅA

1. skats

DZIEDĀDAMS UZNĀK MIĶELIS UN APGUĻAS.

Miķelis. Pa Baikāla drūmajām stepēm,
Gar kalniem, kur zeltu var rast,
Iet klaidonis – soma uz pleciem,
Un likteni nolādē tas.

Lidija (uznāk). Nu, ko tu Miķel, augām dienām te guli, dziedādams
briesmīgā balsī?

Miķelis. Man ir depresija, mīļo Lidij – vai tad nu pati nezini?
Par taisnību klaidonis cēlās,
Bet cietumā iemeta to,

Lidija. Būtu gājis kādu darbu pameklēt, tad nebūtu depresija.

Miķelis. Jau divus gadus meklēju darbu, bet nevaru atrast.
Kur nosmaka idejas cēlas
Un utis bij' jābaro.

Lidija. Nu tad tāpat vien kaut ko saimniecībā padari!

Miķelis. Ko tad?

Lidija. Būtu lieveni salabojis.

Miķelis. Būtu. Bet nav ne āmura, ne naglu. Un naudas nav, par ko
nopirkt.

Lidija. Nu tad ej makšķerēt!

Miķelis. Ietu jau. Bet arī makšķeres nav.

Lidija. Tad vismaz kādu koku paņem. Piesien tam striķi un āķi. Būs
tev makšķere. Varbūt arī pieķersies kaut kas.

Miķelis. Labi jau, labi – eju. Beidz zāģēt! (Prom.)

2. skats

Skaidrīte (uznāk). Kur tad tavs vīrs?

Lidija. Tev viņš vajadzīgs?

Skaidrīte. Nē, nav vajadzīgs. Esmu tikai pieradusi, ka viņš tev te
vienmēr gulēja tur uz tā soliņa.

Lidija. Vairs neguļ, Skaidrīt. Aizgāja makšķerēt. Varbūt kādu zivtiņu noķers. Vismaz kāds labums no tā mērkaķa būs.

Skaidrīte. Un ja nu viņš pēkšņi zelta zivtiņu noķer?

Lidija. Kādu zelta zivtiņu?

Skaidrīte. Nu tādu, kas trīs vēlēšanās piepilda.

Lidija. Bet vai tad tādas zivtiņas maz ir?

Skaidrīte. Runā, ka pēdējā laikā ne viens vien te tādu esot izvilcis.

Lidija. Kur?

Skaidrīte. Tepat mūsu dīķī.

Lidija. Mūsu dīķī? Kurš?

Skaidrīte. Nezinu.

Lidija. Kāpēc tad runā, ja nezini?

Skaidrīte. Skaidri nezinu. Bet dzirdējusi esmu.

Lidija. Nu, nu – un ko tad tie?

Skaidrīte. Kādi tie?

Lidija. Nu tie, kas tās zelta zivtiņas dabūjuši. Ko vēlējās? Vai dabūja ar ko?

Skaidrīte. Gan jau dabūja.

Lidija. Ko tad?

Skaidrīte. Īsti nezinu. Neesmu dzirdējusi.

Lidija. Nu, ja jau neesi dzirdējusi, tad skaidrs, ka neko nav dabūjuši. Blēņas vien.

Skaidrīte. Kāpēc tad uzreiz blēņas? Ja tu būtu zelta zivtiņu izvilcusi un visādas labas lietas dabūjusi – vai skrietu uzreiz visiem stāstīt?

Lidija. Nezinu. Varbūt, ka neskrietu.

Skaidrīte. Skaidrs, ka neskrietu! Visu, ko dabūtu, rūpīgi noglabātu un pieskatītu, lai neviens neuzzina. Citādi – nozags taču!

Lidija. Nozags gan. Tagad jau zagļu papilnam.

Skaidrīte. Nu, re!

Lidija. Tad jau labi būtu, ja Miķelis zelta zivtiņu noķertu.

Skaidrīte. Un kas gan tur labs?

Lidija. Kā – kas? Paprasītu zelta zivtiņai kaut ko – teiksim, daudz naudas – taču jau dzīve vieglāka kļūtu.

Skaidrīte. Un tu domā, ka tavs Miķelis zelta zivtiņai naudu prasīs?

Lidija. Bet ko tad?

Skaidrīte. Pudeli šņabja, piedziersies, un tas arī būs viss labums!

Lidija. Jā, tā gan varētu notikt.

Skaidrīte. Nu, re!

Lidija. Bet tad taču jāskrien pie Miķeļa un jāsaka, lai prasa padomu man, ja zelta zivtiņu noķer!

Skaidrīte. Kāpēc tev pašai jāskrien? Aizsūti meitu.

Lidija. Nu ja – sūtīšu meitu. Anželika!

Lidija. Anželika!

Abas kopā. Anželika!!!

3. skats

Anželika (uznāk). Nu?

Lidija. Aizskrien tagad žigli pie tēta...
 Anželika. Bet kur tad viņš ir?
 Lidija. Aizgāja makšķerēt.
 Anželika. Uz kurieni?
 Lidija. Nu taču jau tepat uz dīķi!
 Anželika. Kas tad šim lēcies? Nevarēja mierīgi gulēt?
 Lidija. Neizrunājies, Anželika! Aizskrien tagad ātri uz dīķi un pasaki tētim...
 Anželika. Ko tad?
 Lidija. Kā lai to labāk pasaka...
 Anželika. Nu tad vispirms izdomā un tad tikai triec mani uz dīķi!
 Lidija. Neizrunājies, Anželika! Es visu esmu izdomājusi, tikai nezinu, kā to labāk pateikt. Vārdu sakot tā: pasaki tētim: ja viņš nejauši izvelk zelta zivtiņu, tad lai nekādā gadījumā pats neko nevēlas, bet nekavējoties lai skrien pie manis – es viņam pateikšu visu, kas jāvēlas!
 Anželika. Kādu zelta zivtiņu? Kas par vēlēšanos? Ko tu tur murgo?
 Lidija. Neizrunājies, Anželika!
 Skaidrīte. Patiesām, Anželika. Lieta ir ļoti nopietna. Te tuvumā ne viens vien jau ir zelta zivtiņu izvilcis.
 Anželika. Kādu zivtiņu?
 Skaidrīte. Nu, zelta! Visīstāko! Tādu, kas trīs vēlēšanās piepilda.
 Anželika. Jūs abas jukušas esat?
 Skaidrīte. Vai tad mēs pēc tādām izskatāmies?
 Anželika. Jā, izskatāties gan.
 Lidija. Neizrunājies, Anželika, bet ej un dari, ko tev liek!
 Anželika. Tātad jāpasaka tētim, lai izvelk zelta zivtiņu un nekavējoties skrien pie tevis?
 Lidija. Nu... apmēram tā.
 Anželika. Labi – pateikšu. (Prom.)

4. skats

Lidija. Tīrais posts ar to skuķi. Kas tev nekait? Bērnu nav, vīrs – strādīgs. Viens pats visu darbus padara. Bet manējais – pati zini, kāds.
 Skaidrīte. Nu ja – tu jau arī kādreiz acis uz manu Elviju meti.
 Lidija. Kura tad nemeta? Bet trāpījās tev.
 Skaidrīte. Trāpījās... Tāpat vien tādi vīrieši netrāpās. Pacensties vajadzēja. Pagrozīties.
 Lidija. Es jau arī grozījos. Tikai viņš nemaz neskatījās uz mani. Uz tevi vien, uz tevi...
 Skaidrīte. Slikti grozījies.
 Lidija. Nu jā. Tev jau tā grozīšanās labāk padevās. Tāpēc arī vari tagad apkārt staigāt, neko nedarīdama. Nu, viss – jāiet uz kūti.
 Skaidrīte. Es tev līdzī – tāpat nav, ko darīt.
 Lidija. Nāc – varēsi teļu aiz astes paturēt.
 Skaidrīte. Kāpēc šis jātur?

Lidija. A tāpat vien. Ja nekā nav ko darīt – kāpēc lai teļu aiz astes nepaturētu?
Skaidrīte. Nu, var jau.

ABAS PROM.

5. skats

DĪKMALA. MIĶELIS MAKŠKERĒ.

Anželika (uznāk). Tēti!

Miķelis. Nu, nu – kas atkal? Pati zini, ka naudas man nav.

Anželika. Zinu. Bet ir vēl kāda nelaime.

Miķelis. Nu, nu?

Anželika. Mamma ir sajukusi prātā. Un mūsu kaimiņiene arī.

Miķelis. Ne jau viņas vienīgās.

Anželika. Kas tad vēl?

Miķelis. Es.

Anželika. Tu? Un kā tas izpaužas?

Miķelis. Tā, ka es apprecēju tavu māti.

Anželika. Bet tas taču bija ļoti sen!

Miķelis. Nu ja. Tātad esmu sajucis jau ļoti sen. Un tev jau kopš dzimšanas ir nenormāls tētis.

Anželika. Nu, tādi jau jūs vīrieši visi esat: vispirms uzmācieties un zvērat mūžīgu mīlestību, bet pēc tam nezin ko par savām sievām runājat!

Miķelis. Gudriniece!

Anželika. Bet māte patiešām ir sajukusi prātā!

Miķelis. Neuztraucies. Arī viņa vienmēr tāda ir bijusi. Tev atliek tikai samierināties ar to, ka esi jukušu vecāku meita.

Anželika. Tēti! Tici man, ka šoreiz lieta patiešām ir nopietna! Viņa mani sūtīja tev pateikt, lai tu nekavējoties skrienot pie viņas, ja noķerot zelta zivtiņu.

Miķelis. Vari būt droša: ja es izvilksu zelta zivtiņu, tad pa taisno drāzīšos pie tavas mātes, jo neviens cits taču nebūs tik stulbs, lai man noticētu. Bet tagad – ej mācīties un netraucē makšķerēt, citādi ne tikai zelta, bet pat visas parastās zivtiņas aizbaidīsi!

Anželika. Labi, tēt. (Prom.)

6. skats

Miķelis. Eh, jāiet uz kādu citu vietu – tas skuķis tiešām būs visas zivis aizbaidījis. Nu, lai notiek – iemetīšu vēl pēdējo reizi. Sasodīts! Kaut kas tomēr pieķērās gan. Bet ļoti smags. Varbūt, ka baļķis. (Izvelk Ziutiņu.) Ak, dievs!...

Ziutiņa. Sveiks, Miķeli!

Miķelis. Labdien. Tu mani pazīsti?

Ziutiņa. Es visus pazīstu.

Miķelis. Tiešām?... Un kas tu tāda esi?

Ziutiņa. Es? Nevari iedomāties?

Miķelis. Nudien nevaru.

Ziutiņa. Es esmu Zelta Ziutiņa.

Miķelis. Zelta... Ziutiņa?

Ziutiņa. Aha!

Miķelis. Es tevi biju iedomājies kaut kādu citādu.

Ziutiņa. Kādu tad?

Miķelis. Nu... ar spurām un asti... un mazāku.

Ziutiņa. Ak, Miķeli! Laiki mainās un zelta ziutiņas līdz ar tiem. Pats saproti: ķīmija, radiācija, mutācijas. Kā te lai nemainās? Šņabi dzersi?

Miķelis. Tev ir?

Ziutiņa. Tūlīt ieniršu pakaļ!

Miķelis. Tad jau vairs neiznirsi.

Ziutiņa. Ko tu! Es esmu godīga ziutiņa! Ko saku, to izdaru.

Miķelis. Nu, nu – zinu es tādas godīgās! Savairojušās, ka nekur dēties.

Ziutiņa. Nu labi – ja netici, tad paliec bez šņabja.

Miķelis. Nu labi – nirsti! Zaudēt tāpat nav ko – noriskēšu!

Ziutiņa (ienirst, iznirst). Nu redzi – te būs!

Miķelis. Nav krutka?

Ziutiņa. Ko tu! Veikalā pirkts. Re – ar visu akcīzes marku!

Miķelis. Patiešām. Sen neesmu tādu dzēris. Vai tad tur – dīķa dibenā – šņabja bode ir atvērta?

Ziutiņa. Ak, Miķeli! Ja tu zinātu, kā visa tik tai dīķī nav... Dzersim no kakliņa vai ienirt pēc glāzēm?

Miķelis. Ko nu tu daudz pūlēsies.

Ziutiņa. Tad – priekā! Uz tavu veselību!

Miķelis. Paldies.

Ziutiņa. Un tu – uz manējo!

Miķelis. Lai iet! Ilgu mūžu un tā tālāk!

Ziutiņa. Nu? Kāds ir?

Miķelis. Labs. Patiešām labs. No tāda pat dziedāt gribas.

Ziutiņa. Tad dzied!

ABI. Pa Baikāla drūmajām stepēm,
Gar kalniem, kur zeltu var rast,
Iet klaidonis – soma uz pleciem,
Un likteni nolādē tas.

Miķelis. Paklau – bet tu patiešām esi Zelta Ziutiņa?

Ziutiņa. Visīstākā.

ABI. Par taisnību klaidonis cēlās,
Bet cietumā iemeta to,
Kur nosmaka idejas cēlas
Un utis bij' jābaro.

Miķelis. Un visvisādas vēlēšanās vari piepildīt?

Ziutiņa. Bez problēmām. Bet tikai vienu!

Miķelis. Kāpēc vienu? Es bērņībā lasīju, ka zelta zivtiņas trīs vēlēšanās piepildot.

Ziutiņa. Jā, bija tādi laiki. Bet nu jau kur tie gadi, kā folklorā zaudējusi krietnu daļu no sava enerģētiskā spēka. Ķīmija, radiācija, mutācijas... Pats saproti. Viena vēlēšanās, un viss. Tāpēc jau es arī vairs nerakstos ar "v" – zivtiņa, bet gan ar "u" – ziutiņa, lai atšķirtos no manām priekštecēm, kas trīs vēlēšanās spēja piepildīt.

Miķelis. Ā, nu tad skaidrs.

ABI. Iet klaidonis tālāk caur taigu,
Kur putniņi pazarēs dzied,
Bet nesadzird klaidonis dziesmu
Un spēka nav tālāk vairs iet.

Ziutiņa. Un kāda būtu tava vēlēšanās?

Miķelis. Manējā? Negribu no tevis neko. Šņabi iedzērām,
padziedājām – un pietiek!

Ziutiņa. Nu, nē, Miķeli! Tā tās lietiņas cauri neies – ja jau esi mani izvilcis, tad kaut ko vēlēties nāksies. Citādi...

Miķelis. Ko citādi?

Ziutiņa. Citādi es pati kaut ko izdomāšu.

Miķelis. Ko tad?

Ziutiņa. A kaut ko īpašu! Vai nu izsaki savu vēlēšanos pats, vai arī...

Miķelis. Labi jau, labi! Tikai es pats nemaz nedrīkstu vēlēties. Man sievai jāprasa, kas jāvēlas.

Ziutiņa. Tātad tu savu vēlēšanos sievai pārspēlē?

Miķelis. Vai tad tā nedrīkst?

Ziutiņa. Ja viņa grib, tad drīkst.

Miķelis. Grib, grib. Un kā vēl grib!

Ziutiņa. Nu tad ej un saki, lai nāk šurp! Lai nostājas dīķmalā un sauc:
"Dīķīt, dīķīt, atveries! Zelta Ziutiņ, parādies!" Bet es tikmēr
ieniršu. Neiešu jau te, viņu gaidīdama, žāvēties. (Prom.)

Miķelis. Dīķīt, dīķīt, atveries...

7. skats

Elvija (uznāk). Sveiks, Miķeli...

Miķelis. Piedodiet... bet es jūs tā kā nepazīstu... Vai varbūt – tomēr?

Elvija. Es esmu Elvijs.

Miķelis. Kāds Elvijs?

Elvija. Nu... tavs draugs – vecais zēns Elvijs.

Miķelis. Piedod, bet tu pēc vecā zēna gan neizskaties. Vairāk – pēc meitenes.

Elvija. Es jau tagad arī esmu... meitene. Sieviete, tā sacīt.

Miķelis. Kāpēc tad saki, ka esi Elvijs?

Elvija. Tāpēc, ka es biju... Elvijs...

Miķelis. Tu biji Elvijs? Un vai sen?

Elvija. Vēl pirms pāris stundām.

Miķelis. Un kāpēc tad nolēmi par sievieti pārvērsties?

Elvija. Es nenolēmu. Mani pārvērtā.

Miķelis. Kas tad?

Elvija. Ziutiņa.

Miķelis. Ziutiņa?

Elvijs. Nu ja - Zelta Ziutiņa.

Miķelis. Kā tad tas gadījās?

Elvija. Nu... atnācu es no rīta makšķerēt... tepat uz dīķi. Nu... un man pieķērās tā tur - nu, Zelta Ziutiņa. Izvilku. Nu... un šī saka, lai prasu, ko vēloties. Es tad nu paprasīju.

Miķelis. Lai tevi par sievieti pārvērš?

Elvija. Nē. Lai man būtu tikpat viegla dzīve kā manai sievai.

Miķelis. Un ko šī?

Elvija. Pārvērta mani par sievieti.

Miķelis. Un?

Elvija. Un aizpeldēja. Un tā nu es vairs neesmu Elvijs, bet gan Elvija.

Miķelis. Jā, tās gan ir ziepes.

Elvija. Vai ne? Būtu devusi trīs vēlēšanās, prasītu, lai pārvērš mani atpakaļ un pati pazūd. Bet tagad... Nemaz nezinu, ko iesākt. Kauns pa visu ģīmi. Slapstos te pa krūmiem, baidīdamies, ka kāds neierauga. Paldies dievam, ka tu nāci: tu tomēr esi draugs - sapratīsi.

Miķelis. Un kas tad būs, ja kāds ieraudzīs? Sievišķis paliek sievišķis. Nu labi - ir tev zināma līdzība ar veco zēnu Elviju. Un kas tad ir? Katrs jau kādam ir līdzīgs. Tikpat labi tu varētu būt Elvija māsa, māsīca vai cita kāda radniece.

Elvija. Nezinu, neesmu pieradis.

Miķelis. Nesatraucies - ar laiku pieradīsi. Pie kā tikai cilvēki nepierod...

Elvija. Tā jau ir. Tomēr gadās lietas, pie kurām grūti pierast.

Miķelis. Liecies mierā: cilvēki taču speciāli operācijas taisa, lielas naudas maksā, lai tikai varētu dzimumu nomainīt, bet tev - viss par velti! Sasodīta veiksme mūsu grūtajos laikos!

Elvija. Izbeidz! Es nekad neesmu gribējis dzimumu mainīt!

Miķelis. Apzināti varbūt, ka ne, bet bezapziņā visādi procesi norit. Apspiestās vēlmes, tā sacīt. Ja jau tu gribēji tikpat vieglu dzīvi kā savai sievai, tad tas vien jau ir aizdomīgi un par kaut ko liecina.

Elvija. Par ko?

Miķelis. Nu - par tām pašām apspiestajām vēlmēm. Kāpēc neprasīji kā citādi? Kāpēc neteici, ka gribi tikpat vieglu dzīvi kā... teiksim, deputātam?

Elvija. Nezinu. Es par deputātiem nekad neesmu domājis. Bet sieva katru dienu acu priekšā rēgojas.

Miķelis. Slikti! Arī par deputātiem vajag padomāt. Tie taču mūsu pašu ievēlēti. Gudrākie no gudrākajiem!

Elvija. Jā, tas jau nu gan.

Miķelis. Tātad skaidrs, ka neapzināti vienmēr esi gribējis par sievieti, nevis par deputātu kļūt!

Elvija. Var jau būt. Tu tomēr esi gudrāks. Kā nekā - ar doktora grādu bezdarbniekos staigā. Arī atnāci makšķerēt? Neiesaku!

Miķelis. Par vēlu. Es arī jau paguvu Zelta Ziutiņu izvilkt.

Elvija. Žēlīgais dievs! Un ko tad viņa tev nodarīja?

Miķelis. Pagaidām vēl neko.

Elvija. Vai tad vēlēšanos neprasīja?

Miķelis. Prasīja. Bet es to sievai pārspēlēju. Tagad eju šo pie Ziutiņas sūtīt.

Elvija. To gan tu prātīgi izdarīji! Ļoti prātīgi!

Miķelis. Jā, tagad es arī pats to saprotu. Nu ko – ejam pie Lidijas?

Elvija. Ko tad es tur darīšu?!

Miķelis. Iesi uz mājām?

Elvija. Nē, pie Skaidrītes es vairs nevaru rādīties.

Miķelis. Kāpēc ne?

Elvija. Tu traks esi?! Nesaproti, vai?! Atgriezies pie sievas... kā sievietei?! Tādu kaunu es nepārdzīvošu!

Miķelis. Nu, bet ko tad tu darīsi? Visu atlikušo mūžu te pa krūmiem slapstīsies?

Elvija. Vēl nezinu.

Miķelis. Vai zini ko, Elvij? Mēs taču esam seni draugi. Un kā sievišķis tu man tīri labi patīc...

Elvija. Izbeidz!

Miķelis. Mani jau arī tas mazliet mulšina. Un tomēr... Varbūt metam kauliņus kopā? Aizbrauksim kaut kur tālu. Padzīvosim kaut kur tāpat vien kādu laiku. Sākumā – kā bomži. Un tad jau redzēs. Citi domās, ka mēs esam pāris, muļķīgus jautājumus neuzdos. Tu esi strādīgs, es – ar doktora grādu: gan jau kaut kā izvilksim.

Elvija. Tu domā?

Miķelis. Bet vai tad tev ir kāda cita izeja?

Elvija. Nē, laikam jau nav.

Miķelis. Tad aiziet?

Elvija. Nu labi. Bet tikai bez sekса! Ja mēģināsi uzmākties...

Miķelis. Nomierinies. Es, ar savu veceni dzīvodams, jau kur tie gadi, kā nekādas vajadzības ne pēc kā tāda nejūtu.

Elvija. Nu – skaties tu man!

Miķelis. Bet tagad: laižam pie Lidijas: jāpasaka taču, ka es no viņas šķiros, toties Zelta Ziutiņa dīķmalā gaida!

Elvija Laižam!

ABI. Pa Baikāla drūmajām stepēm,
Gar kalniem, kur zeltu var rast,
Iet klaidonis – soma uz pleciem,
Un likteni nolādē tas. (Prom.)

8. skats

PAGALMS. UZNĀK SKAIDRĪTE UN LIDIJA. DZIEDĀDAMI UZNĀK MIĶELIS UN ELVIJA.

Miķelis un Elvija. Iet klaidonis tālāk caur taigu,
Kur putniņi pazarēs dzied,
Bet nesadzird klaidonis dziesmu

Un spēka nav tālāk vairs iet.

Elvija. Skaidrīt!... Tu te?...

Skaidrīte. Kāpēc jūs tā jautājat? Vai es jūs pazīstu? Paga, paga...

Elvijs?...

Elvija. Jā... piedod... Elvijs...

Skaidrīte. Elvij! Kas tās par muļķībām?! Kāpēc tu esi pārgērbies par sievieti?

Elvija. Es neesmu pārgērbies, Skaidrīt. Es esmu pārvērsts. Par sievieti. Piedod!

Skaidrīte. Pārvērsts par sievieti? Kādas muļķības tu te runā?!

Miķelis. Tās nav muļķības, Skaidrīt! Viss ir ļoti vienkārši: Elvijs izvilka

Zelta Ziutiņu un gribēja pārvērsties par sievieti, kas arī notika!

Skaidrīte. Elvij! Bet kāpēc?!

Miķelis. Tāpēc, ka neapzināti viņš jau sen pēc tā ilgojās!

Skaidrīte. Bet, Elvij! Kā tad mēs tagad dzīvosim?

Miķelis. Jūs vairs nedzīvosiet. Jo Elvijs precēsies ar mani. Pareizāk sakot: Elvija.

Lidija. Ko? Tu precēsies ar Elviju? Bet es?

Miķelis. Vai tad es jau sen neesmu tev noriebies?

Lidija. Esi jau nu gan.

Miķelis. Tad kādas problēmas?

Lidija. Nekādu. Tikai tas bērns...

Miķelis. Liecies mierā, Lidij! Kas nu vairs par bērnu! Drīz pati apprecēsies un dzīvos... laimīgi.

Lidija. Jā, tas jau nu gan...

Miķelis. Un man tev ir vēl viena laba ziņa: Zelta Ziutiņa tevi dīķmalā gaida.

Lidija. Kāda Ziutiņa?

Miķelis. Nu tā pati, kas Elviju par sievišķi pārvērta. Es arī Zelta Ziutiņu izvilku un, kā jau tu liki: savu vēlēšanos atdevu tev. Skrien tik labi žigli uz dīķi un sauc: "Dīķīt, dīķīt, atveries! Zelta Ziutiņ, parādies!" Tad nu šī iznirs un jebkuru tavu vēlēšanos piepildīs. Ja gribēsi – varēsi par vīrieti pārvērsties.

Lidija. Kāpēc par vīrieti?

Miķelis. Nu, to es tāpat vien – piemēra pēc. Ejam, Elvij! Dzīvojiet laimīgas!

Elvija. Ardievu!

Miķelis un Elvija. Reiz briesmīgā negaisa naktī,
Kas zemi ar debesīm jauc,
No cietuma klaidonis bēga
Un traucās, kur brīvība sauc. (Prom.)

9. skats

Lidija un Skaidrīte. Ardievu...

Skaidrīte. Klau... bet varbūt tev tiešām par vīrieti pārvērsties? Ja jau Zelta Ziutiņa šādu pakalpojumu piedāvā.

Lidija. Kas man – nekā prātīgāka nav ko gribēt?

Skaidrīte. Nu, padomā labi. Tu esi palikusi bez vīra. Kur tagad ātrumā citu dabūsi? Bet, ja tu pārvērstos par vīrieti... tad varētu apprecēties ar mani. Mums taču abām labi saskan. Tu visu mūžu kā sieva esi pieradusi par savu vīru rūpēties, tagad – kā vīrs parūpēsies par mani.

Lidija. Nudien nezinu. Jāparunā ar meitu.

Skaidrīte. Liecies mierā! Kāda skuķim daļa gar pieaugušo lietām? Turklāt – Miķelis pareizi teica: šai pašai jau drīz laiks precēties! Nokārtosim mēs savas darīšanas un tad pateiksim. Gan jau samierināsies ar to, ka mamma par tēti kļuvusi! Nu, nāc – skrienam tagad ātri pie Ziutiņas! Es degu nepacietībā redzēt, kā tu par vīrieti pārvērties!

Lidija. Eh! Nu – ja par vīrieti, tad par vīrieti! Vai nav vienalga, no kā nelabi kļūst?

ABAS PROM.

10. skats

DĪĶMALA. UZNĀK SKAIDRĪTE UN LIDIJA.

Skaidrīte. Tā, klāt esam. Saki nu to sakāmo!

Lidija. Kaut kā... bail...

Skaidrīte. Beidz ākstīties! Pieaugusi sieviete... gandrīz jau vīrietis... un – bail! Es tev palīdzēšu. Sauksim abas reizē. Kā nu tur bija?

Dīķīt, dīķīt...

Abas. Dīķīt, dīķīt, atveries! Zelta Ziutiņ, parādies!

11. skats

Ziutiņa (parādās). Nu, kas ir?

Skaidrīte (Lidijai). Nu runā taču!

Lidija. Es... man te... vīrs... Miķelis...

Ziutiņa. Zinu es tavu Miķeli! Slīpēts zellis! Bet tu ko vēlies?

Skaidrīte (Lidijai). Nu runā taču!

Lidija. Es... man...

Ziutiņa. Nu, nu – ko tev?

Skaidrīte. Viņa grib, lai tu viņu par vīrieti pārvērt!

Ziutiņa. Bez problēmām. Par melno, balto vai par dzelteno?

Lidija. Par balto!

Ziutiņa. Mongoloīdiem vai eiropeiskiem sejas vaibstiem?

Lidija. Eiropeiskiem.

Ziutiņa. Ausis spalvainas vai bez spalvām?

Lidija. Bez spalvām.

Ziutiņu. Kāju pēdas uz priekšu vai uz atpakaļu?

Lidija. Uz priekšu.

Ziutiņa. Dibens apaļš vai kantains?

Lidija. Apaļš.

Ziutiņa. Vēl kādas īpašas vēlēšanās?

Lidija. Nav.

Ziutiņa. Nu, ja nav, tad lai notiek! Kas gulbīti baltu dara, ja ne jūras
ūdentīņš. Kas bērniņu labam māca, ja ne tēvs, māmuliņa!
Darīts!

Lidija. Viss?

Ziutiņa. Viss.

Lidija. Tad es tagad esmu vīrietis?

Ziutiņa. Protams.

Lidija. Bet man tur... nekā nav.

Ziutiņa. Vai tad vajag?

Skaidrīte. Sekss patiešām dzīvē nav galvenais, Lidij! Vīrietim
svarīgākais ir darbaspējas. Rūpējies tik par mani, un dzīvosim
laimīgi!

Lidija. Tev taisnība: no seksa vienīgi bērni, transmisīvās slimības un
visādas citādas nepatikšanas rodas! Ejam, Skaidrīt! Darbi
gaida! Tagad man, kā nekā, pa divām saimniecībām jāraujas.

Skaidrīte. Nu, re: divkārt bagātāka esi kļuvusi!

Abas. Pa Baikāla drūmajām stepēm,
Gar kalniem, kur zeltu var rast,
let klaidonis – soma uz pleciem,
Un likteni nolādē tas. (Prom.)

12. skats

Anželika (uznāk). Ziutiņ!

Ziutiņa. Nu, nu?

Anželika. Vai es arī drīkstu ko vēlēties?

Ziutiņa. Drīksti! Pieņemsim, ka esi mani noķērusi.

Anželika. Es gribētu nokļūt trakonamā.

Ziutiņa. Tu jau tur esi! Dzīvo laimīga! (Prom.)

13. skats

Anželika. Pa Baikāla drūmajām stepēm,
Gar kalniem, kur zeltu var rast,
let klaidonis – soma uz pleciem,
Un likteni nolādē tas.

VISI. Kaut brīvībā klaidonis ticis,
Vēl važas tam dvēselē skan,
No pasaules šīs un no dzīves
Vien kapā lemts izbēgt būs tam.

BEIGAS